



UTDANNINGSMELDING FOR DET PSYKOLOGISKE FAKULTET STUDIEÅRET 2006/2007

1 Studietilbudet ved fakultetet

2 Studentdata

- 2.1 Opptak
- 2.2 Resultat 2006
- 2.3 Frafall

3 Kvalitetssikring og utvikling

- 3.1 Eksamen/vurdering
- 3.3 Karakterfordeling
- 3.2 Sensorordning
- 3.4 Evaluering av program og emne. Evalueringsmetoder
- 3.5 Rammevilkår
- 3.6 Hovedfunn fra evalueringene og tiltak for oppfølging
- 3.7 Tiltak rettet mot høyere grad

4 Analyse

- 4.1 Vurdering av studie- og fagtilbudet
- 4.2 Vurdering av eksamens-/vurderingsformene og sensorordningen
- 4.3 Effekten av kvalitetsarbeidet
- 4.4 Vurdering av læringsmiljøet
- 4.5 Resultatoppnåelse
- 4.6 Samlet vurdering

1. Innledning og kort oversikt over studieprogram

Utdanningsmeldingen for Det psykologiske fakultet (DPF) for studieåret 2006/2007 vil i hovedsak bli presentert i tråd med malen som ble oversendt fra Utdanningsavdelingen i brev av 25. april 2007.

I de senere år har fakultetet utviklet seg til et breddefakultet med mange utdanningstilbud. Fakultetet tilbyr nå profesjonsutdanning i psykologi (6 år) og lærerutdanning (pedagogikkdelen i ett-årig praktisk-pedagogisk utdanning både som påbyggingsstudium og som integrert del i faglærerutdanning), utdanning på mastergradsnivå innenfor arbeids- og organisasjonspsykologi, helsefag (helsefremmende arbeid, logopedi), barnevern, pedagogikk (campus og IKT-basert), samt to engelskspråklige masterutdanningstilbud: Health promotion og Gender and Development. På bachelornivå har fakultetet utdanning i generell psykologi, arbeids- og organisasjonspsykologi, pedagogikk og helsefremmende arbeid, samt at en tilbyr årsenhet i generell psykologi og påbygningsstudium i praktisk pedagogikk (lærerutdanning). I tillegg har fakultetet ansvar for universitetspedagogikk for hele universitetet.

Utdanning utgjør en viktig base for utvikling av et demokratisk samfunn og gjennomføring av samfunnsoppgaver med høyest mulig faglig kvalitet. Fakultetet har ambisjoner om å være i undervisningsfronten gjennom å tilby forskningsbasert og studentaktiv undervisning av høy kvalitet innenfor alle fakultetets fagområder. I løpet av planperioden er det også en målsetting å kunne tilby studieprogram fra bachelor-, via master- og profesjonstudier til PhD-nivå.

Det ble gitt undervisning innenfor følgende studieprogram i løpet av studieåret 2006/2007:

- **Årsstudium i psykologi (Samordna opptak)**
- **Bachelorprogram i arbeids- og organisasjonspsykologi (Samordna opptak)**
- **Bachelorprogram i generell psykologi (Samordna opptak)**
- **Bachelorprogram i helsefremmende arbeid (Samordna opptak)**
- **Bachelorprogram i pedagogikk (Samordna opptak)**
- **Psykologstudiet (internt opptak)**
- **Praktisk pedagogisk utdanning, PPU (internt opptak)**
- **Praktisk pedagogisk utdanning, Integrert løp (Samordna opptak)**
- **Masterprogram i helsefag, logopedi (internt opptak)**
- **Masterprogram i helsefag, helsefremmende arbeid (internt opptak)**
- **Masterprogram i pedagogikk (internt opptak)**
- **Masterprogram i pedagogikk, IKT-basert (internt opptak)**
- **Masterprogram i barnevern (internt opptak)**
- **Masterprogram i arbeids- og organisasjonspsykologi (internt opptak)**
- **Master of Philosophy in Health Promotion (internt opptak)**
- **Master of Philosophy in Gender and Development (internt opptak)**

Rundt halvparten av programmene er tverrfaglige og inkluderer samarbeid med andre fakulteter. Masterprogrammene i helsefag er tverrfakultære samarbeid med Det medisinske fakultet, Institutt for samfunnsmedisinske fag.

Emnene på årsstudiet i psykologi er åpne for de som har studierett ved UiB og benyttes som valgfrie emner av studenter ved flere bachelorprogram fra andre fakulteter.

Førstesemesterstudiet består av fire 10-studiepoengsemner, Examen philosophicum, Examen facultatum, Innføring i pedagogikk og helsefremmende arbeid og Innføring i generell psykologi.

Det psykologiske fakultetsbiblioteket tilbyr kurs i informasjonskompetanse på ulike nivå, og har et eget læringsssenter for biblioteksundervisning. Flere av studieprogrammene benytter seg av biblioteksundervisningen, og kurset i informasjonskompetanse er integrert i studieemner på programmene i helsefremmende arbeid, pedagogikk og barnevern, og de andre studieprogrammene oppfordrer studentene til å benytte seg av tilbudet. Kurset i informasjonskompetanse inkluderer også fokus på etiske normer i forbindelse med forskning og publisering.

For tiden har fakultetet ca 120 stipendiater i forskerutdanningen. Fakultetet legger vekt på å forankre forskerutdanningen i produktive og sterke fagmiljø, og har derfor stimulert og prioritert etablering av forskerskoler i tillegg til den obligatoriske forskerutdanningen.

Det gis undervisning for PhD-kandidater innenfor følgende forskerskoler:

- International Graduate School in Cognitive Neuroscience (IGSIN) i samarbeid med Det medisinske fakultet.
- Graduate School of Human Interaction and Growth (GHIG)
- Fra høsten 2007: Graduate School in Clinical and Individual Psychology (GCIP)
- Fra høsten 2007: Western Norwegian Graduate School of Educational Research (WNGER)

2. Studentdata

2.1 Opptak

2.1.1 Samordna opptak

	Opptaksramme	1. prioritets-søkere	Tilbud	Ja-svar	Poengsum
Årsstudium i psykologi	500	813	827	644	45,5/45,3
BA arbeids- og organisasjonspsykologi	40	201	61	52	49/58,6
BA generell psykologi	40	162	66	52	47,5/57
BA helsefremmende arbeid	40	46	62	37	40/46,2
BA pedagogikk	40	89	68	47	40,6/51,4

Opptaksrammen på årsstudiet i psykologi ble for høsten 2005 i budsjettbehandlingen redusert fra 800 til 500 i tråd med U-styrets vedtak av 7. februar 2005. Som for høsten 2004, har man heller ikke for høsten 2005 avholdt suppleringsopptak lokalt i etterkant av Samordna opptak. I praksis betyr det at det har vært et adgangsregulert opptak til årsstudiet, regulert av karakterer/poeng. Studierett på årsstudiet gir adgang til følgende åpne emner ved fakultet:

- EXFAC03P Examen facultatum
- PSYK100 Innføring i psykologi
- PSYK101 Generell psykologi 1
- PSYK102 Generell psykologi 2
- PSYK103 Organisasjonspsykologi
- PSYK104 Arbeidspsykologi
- PSYK106 Personalpsykologi (Forelesningene holdes på engelsk om høsten)
- PSYK109 Motivasjonspsykologi
- PED114 Utdanning i et samfunn i endring
- PSYK240 Miljø- og risikopersepsjon

De 4 første emnene er opptaksgrunnlag til profesjonsstudiet. De åpne emnene inngår ellers i ulik grad som del av spesialisering/valgemner i fakultetets ba-programmer. De åpne emnene kan også tas av studenter fra andre fakulteter som ønsker å bruke disse som valgemner.

2.1.2 Interne opptak

	Opptaksramme	Søkere	Tilbud	Opptak
Psykologstudiet, H06	36	292	Supplert til ramme nådd	36
Psykologstudiet, V07	36	111	Supplert til ramme nådd	36
Praktisk pedagogikk H06	78	280	Supplert til ramme nådd	78

Praktisk pedagogikk V07	55	103	Supplert til ramme nådd	55
Praktisk pedagogikk V07 deltid	20	46	Supplert til ramme nådd	20
MA health promotion	20	209 (172 kvotesøkere)	20	20
MA Arbeids- og org. psyk.	20	77	22	19
MA logopedi	10	44	12	12

I forkant av opptaket høsten 2006 gikk studieplanen for masterprogrammet i logopedi gjennom en radikal endring fra å være et hovedfags/mastertilbud for logopedier, til en 2-årig klinisk logopedutdanning etter en scientist-practitionermodell. Denne omleggingen har bidratt til betraktelig økt søkerantall til studieretningen.

2.2 Resultat 2006

Det psykologiske fakultet har hatt en nedgang i både studenttall og produserte årsenheter, hovedsakelig knyttet til lavere grad siden 2003. Utviklingen skyldes flere forhold. Blant annet er opptaket til grunnfaget/årsstudiet i psykologi redusert gjennom endring av opptaksmodell (adgangsregulering) og ved at U-styret for høsten 2005 vedtok nedgang i kvoten for opptak med 300 studenter (fra 800 til 500).

Dagens beholdning av registrerte studenter på rundt 1750 er i tråd med kvotene på de ulike programmene, inkludert et antall gjestestudenter fra andre fakulteter og institusjoner. Med en reduksjon av studenttallet er det også forventet at den totale produksjonen blir værende lavere. De siste to årene har produksjonen ligget i gjennomsnitt på rundt 1050 årsenheter, i 2006 var den på 1060. Kravet for budsjettåret var på 1235 årsenheter og ble dermed ikke nådd. Nytt krav for 2007 er satt til 1050, noe som samsvarer bedre med beholdning av studenter og krav til gjennomføring. Kravet til gjennomføring er for 2006 satt til 37,3 poeng per student per år og resultatet ble noe under dette (36,4). Da er ikke rundt 100 deltidsstudenter på master omregnet til heltidsekvivalenter.

Fakultetet har et sterkt fokus på gjennomføringsgrad, særlig i forhold til ytterligere å redusere strykeprosent på årsstudiet i psykologi. I løpet av 2005 ble det satt i verk tiltak for å øke gjennomføringen. Tall for studieåret 2006 viser også at dette er tiltak som har hatt effekt (fra 36% stryk i 2004, til 19% stryk høsten 2006), men fakultetsledelsen vurderer det slik at det er ytterligere potensial for å øke gjennomføringsgraden. Det er iverksatt tettere oppfølging og revisjon av opplegget for seminarer på disse emnene fra høsten 2006, men noe utredning gjenstår før eventuelle tiltak som obligatoriske undervisningselementer vil kunne innføres.

Strykprosent etter kvalitetsreformen ÅRPS (andel ikke bestått av mott):

EMNE/SEMESTER	H-03	V-04	H-04	V-05	H-05	V-06	H-06
EXFAC03P	46%	45%	32%	37%	21%	32%	18%
PSYK100	26%	42%	37%	37%	32%	22%	28%
PSYK101	-	27%	24%	26%	24%	16%	13%
PSYK102	-	30%	18%	34%	15%	18%	18%
Gjennomsnitt		36%	27,5%	33,5%	23%	22%	19,5%

Når det gjelder uteksaminerte kandidater på profesjonsstudiet i psykologi, så har dette ligget noenlunde jevnt. Opptaksrammen til programmet er på 72 studenter i året og med høyde for noe naturlig variasjon i form av permisjoner, sykdom og frafall, så er tallet på uteksaminerte i tråd med dette. Kandidatproduksjonen på de øvrige masterprogram/hovedfag varierer fra år til år ved fakultetet siden det er opptak til de ulike programmene annethvert år, samt at en del av programmene er deltidsstudier der studentene har kontraktstestet 50% progresjon. I forhold til resultatmålet på kandidatproduksjon totalt, er målet nådd.

Utvekslingen ved fakultetet har tradisjonelt vært knyttet til profesjonsstudiet og har vært rimelig jevn på rundt 30-40 studenter ut og inn per år. I 2006 var det satt et mål på 67 studenter totalt og resultatet ligger noe over dette (81).

3.2 Sensorordning

Det er oppnevnt programsensorer for de fleste studieprogrammene, og for profesjonsstudiet i psykologi er det grunnnet størrelsen på studieprogrammet oppnevnt to sensorer. Alle programsensorer får tilsendt relevant bakgrunnsmateriale fra fakultetet, herunder retningslinjer for deres funksjon. Programstyrene gir innspill til de respektive programsensorene om prioriteringer for deres arbeid, slik at programsensors innsats kan inkluderes i det systematiske kvalitetsutviklingsarbeidet som programstyrene har ansvar for. I flere av programstyrene har programsensor vært aktivt brukt ved omlegging av studieplanen og studieopplegget.

På alle individuelle avsluttende eksamener benytter fakultetet ekstern sensor, og flere av studieprogrammene bruker ekstern sensor på samtlige emner.

3.3 Karakterfordeling

Karakterfordelingen for fakultetet bygger på de nasjonale, tekstlige beskrivelsene av nivået, noe som vektlegges overfor alle eksterne og interne sensorer. Programsensorene brukes aktivt i å kvalitetssikre dette ved at de kontrollerer karaktersettingen ved stikkprøver. Fakultetets utstrakte bruk av eksterne sensorer fra mange ulike utdanningsinstitusjoner fungerer også som en kvalitetssikring av bruken av karakterskalaen.

Samlet sett er karakterfordelingen for fakultetet tilnærmet normalfordelt, jfr. tallene fra DBH. Karakterfordeling på høyere grad ligger noe over gjennomsnittlig normalfordeling, mens på lavere grad følger karakterfordelingen normalfordelingen. Dette er forventet ut fra sterkere konkurranse om studieplasser på høyere grad, og dermed mer selekterte studenter, og de store kullene på lavere grad. Karakterbruken ved fakultetet må således kunne sies å være i samsvar med intensjonene med det nye karaktersystemet.

3.4 Evaluering av program og emner. Evalueringsmetoder

Ved Det psykologiske fakultet er det en målsetting å følge kvalitetshåndbokens anbefaling om å evaluere 1/3 av emnene hvert studieår. For emnene som evalueres gjennomføres både midtveis- og sluttevaluering i form av både skriftlige og muntlige evalueringer. Også for emner som ikke inngår i formell evaluering, gjennomføres ofte en uformell muntlig evaluering. Formålet med evalueringen er å kartlegge hvordan studietilbudet treffer i forhold til studentgruppens forventinger i henhold til studieplanen og for å forberede punkter som bør dekkes i den formelle evalueringen som følger om 1-2 år.

På en del emner har man laget elektroniske spørreundersøkelser i Refleks. Spørreskjemaevalueringer suppleres i de fleste tilfeller av muntlig dialog med studentene, både for å få innspill til å tolke studentenes rapporteringer og for å fange opp elementer som faller utenfor fokus i spørreskjemaet.

På førsteårsstudiet er det gjennomført brede spørreundersøkelser som omhandler studenttilfredshet med studietilbudet og disponering av tid. Svarprosenten har vært lav, slik at representativiteten på tilbakemeldingene er usikker. Vi arbeider videre med å finne evalueringsmetoder og –tilnærminger som vil gi større oppslutning og dermed et mer representativt bilde av studentenes evaluering.

I fakultetets evalueringsplan (styresak 04/2005 med senere justeringer) er det fastsatt at emnene på årsstudiet/lavere grad skal rapporteres én gang per år, dvs. det semesteret det normalt er flest studenter. For øvrig fastsetter programstyrene selv rulleringsplaner for evaluering, og alle emner skal rapporteres innenfor en treårsperiode. Blant annet har profesjonsstudiet i psykologi vedtatt en treårsplan der man evaluerer ca 8 emner per semester. Denne tilnærmingen er i samsvar med retningslinjer gitt av UiB, og innebærer mindre evaluering enn det som tidligere har vært vanlig.

Ifølge evalueringsplanen skal alle programstyrer ved fakultet sende en årlig rapport etter avsluttet studieår. Disse rapportene skal bygge på rapportene for emner som inngår i programmet. De fleste programmene har lagt inn rapporter i det elektroniske rapporteringssystemet for inneværende år, og disse legges til grunn for utdanningsmeldingen. Fakultetet har utarbeidet årshjul med frister og veiledning for de ulike partenes arbeid for å sikre gjennomføring av kvalitetssikringsarbeidet i tråd med

intensjonene. Målsettingen med dette arbeidet er at rapportene skal brukes som et redskap for kvalitetssikring og utvikling av programmenes kvalitet.

3.5 Rammevilkår

Fakultetet mangler et egnet undervisningslokale for årsstudiet i psykologi. Studiet har en opptaksramme på 500 studenter, men i praksis er studenttallet mye høyere, da emnene er åpne for andre studenter ved UiB som valgfrie emner. Forlesningene gjennomføres nå i kinosal, hvor det ikke er skrivebord til studentene. Kinoen er således lite egnet som forelesningssal. Vi vil igjen peke på behovet fakultetet har for et forelesningslokale for store studentgrupper.

Med unntak av årsstudiet, viser evalueringsrapportene gjennomgående tilfredshet med eksisterende lokaler og undervisningsutstyr, med unntak av enkelte klager over dårlig luft og for få arbeidsplasser til studentene.

Blant annet for å innfri behovet for flere studieplasser for høyere grad, planlegger fakultetet ombygging av lokaler i Christiesgate 13. Studias tidligere lokaler vil bli tilrettelagt for undervisningsrom og arbeidsplasser (læringscenter) for studentene. Dette vil gi flere PC-arbeidsplasser, og det planlegges innføring av trådløst nettverk slik at studentene kan arbeide med egne PCer. Lokalene planlegges ferdige ved årsskiftet 2007/08.

Flere fagmiljøer melder om sårbarhet når det gjelder undervisningsressurser, særlig gjelder dette på studieprogram som i tråd med Kvalitetsreformens intensjoner driver studentaktiv læring i form av gruppeundervisning og som legger vekt på skriftlige tilbakemeldinger til studentene underveis i studiet. Fakultetet kartlegger nå medgått tid til undervisning og eksamen ved de ulike studieprogrammene og emnene ved fakultetet. Disse dataene vil bli brukt til å vurdere ressursfordelingen til studieprogrammene, arbeidskravene til hvert studiepoeng både for studenter og vitenskapelig ansatte samt balansen mellom tid til forskning og tid til undervisning.

Fakultetet har i løpet av 2006/2007 jobbet for å forberede organisasjonen på at instituttnivået er opphørt som organisasjonsnivå. Etersom fakultetet er i en omstillingsfase og særlig de administrativt ansatte har fått endrede roller og oppgaver, trengs det tid til å få den nye organisasjonen til å fungere i henhold til målsettingene i ny organisasjonsplan. Denne situasjonen har også konsekvenser for støtten de vitenskapelig ansatte mottar i overgangsperioden. Fakultetet har fokus på å få implementering målsettingen i den nye modellen på en rask og god måte.

For å synliggjøre linjer i organisasjon av betydning for studentene har fakultetet bevilget kr 100.000,- til Studentutvalget for at de skal utvikle en nettside som presenterer den nye organisasjonsstrukturen. På nettsiden skal det også synliggjøres hvordan studentene skal gå frem om de ønsker å fremme en klage eller tilbakemelding eller ønsker informasjon.

I løpet av året er det også utviklet funksjonsbeskrivelser for programstyreleder, programansvarlig, emneansvarlig og administrativ programkoordinator. Hensikten er å sikre god faglig og administrativ koordinering av undervisningsvirksomheten. De administrative programkoordinatorene har fått mer spesifiserte oppgaver, og det er lagt opp til at programkoordinatorene i løpet av 6-12 måneder skal få innføring og opplæring som gjør at de skal kunne innfri alle kravene som stilles i den nye funksjonsbeskrivelsen.

3.6 Hovedfunn fra evalueringene og tiltak for oppfølging

Evalueringsrapportene viser jevnt gode tilbakemeldinger fra studentene på fakultetets utdanningstilbud. Studentenes innspill handler blant annet om litteratur, undervisning, undervisningsstruktur, arbeidsmengde og kvalitet på tilbakemeldinger. Studentenes forslag til forbedringer følges fortløpende opp i fagmiljøet, og justeringer blir gjennomført hvert semester gjennom kollegialt samarbeid i dialog med emneansvarlig. Programstyrene har ansvaret for å sikre gjennomføring og oppfølging av studentevalueringene. Basert på evalueringer fra studenter, vitenskapelig ansatte og/eller programsensor, har flere av programstyrene revidert og lagt om studieplan og studieopplegg

Fakultetet legger vekt på at studentevalueringene skal brukes aktivt i kvalitetssikringsarbeidet. Inntrykket gjennom evalueringsrapportene og samtaler med program- og emneansvarlige er at så er

tilfelle. Likevel kan denne oppfølgingen lett bli usynlig for de som har bidratt med evalueringsgrunnlaget. Fakultetet arbeider derfor med å utvikle strategier for systematiske tilbakemelding til studenter og vitenskapelig ansatte på hvordan deres bidrag i evalueringsarbeidet er fulgt opp. En slik tilnærming fordrer konkrete rapporter fra fagmiljøene og det jobbes med å utforme rapporteringsmal som sikrer dette.

3.7 Tiltak rettet mot høyere grad/arbeid med avhandling

Profesjonsstudiet i psykologi har god gjennomføring, og fakultetet har derfor ikke iverksatt tiltak på dette studiet.

Det er ikke rapportert om særlige problemer med frafall eller forsinkelser i avhandlingsarbeid fra masterprogrammene. Det IKT-baserte masterprogrammet i pedagogikk er et deltidsstudium, og flere av de andre masterprogrammene har også deltidsstudenter. Tidsbruk på fullføring må således sees i sammenheng med kontraktsfestet progresjonsløp. Da programmene har få studenter (ca 20), er kontakten mellom fakultet og student god, noe som gir rom for på et tidlig stadium å registrere problemer som kan følges opp med tiltak.

I tråd med Bologna-traktaten har fakultetet ved etablering av de nye bachelorprogrammene og forskerskolene lagt vekt på å etablere et helhetlig studieløp fra bachelor- via master- til PhD-grad. Fokuset for denne satsningen er økt spesialisering med høyere grad. Forskerskolene som er etablert gir således grunnlag for tematisk spesialisering på PhD-nivå.

Når det gjelder arbeidet med gjennomstrømning på PhD-nivå, har fakultetet fulgt opp NFR-evalueringen ved å innføre et belønningssystem for stipendiater som leverer inn sin avhandling innen normert tidsramme. Disse kandidatene innvilges inntil seks måneders lønn etter innlevering for å utforme postdoksknad. Dette tiltaket synes å virke svært stimulerende for fullføring på normert tid.

3.8 Hovedpunkt i kvalitetsarbeidet ved fakultetet

Det er etablert programstyrer for alle studieprogram, og nye mandater er vedtatt for disse i tråd med den nye organisasjonsstrukturen. Videre er det etablert nytt mandat for Kvalitetsutvalg for undervisning og evaluering på fakultetsnivå, som har et særlig ansvar for å følge opp arbeidet med undervisningskvaliteten i virksomheten. Fakultetsledelsen har holdt møter med programstyrene, både felles (ved leder og sekretær) og i noen grad separat med det enkelte programstyre. Den administrative oppfølgingen av programstyrene har også vært tema i omstillingsprosessen. Ved etablering av de nye programstyrene er det satt fokus på kvalitetsarbeid for å øke bevisstheten om dette i organisasjonen. Det vil bli gjennomført møter med programstyrerledere og programkoordinatorer der bakgrunnen for evalueringen og fakultetets kvalitetsarbeid er tema. Fakultetet legger vekt på vurderinger og innspill fra programstyrene i det systematiske kvalitetssikringsarbeidet, og nyopprettede studietilbud følges systematisk opp av fakultetsledelsen.

Skikkethetsvurdering av studenter har tidligere omfattet lærerutdanningene, men er nå utvidet til også å gjelde helse- og sosialfaglige utdanninger. Studentene og fagmiljøet ved profesjonsstudiet psykologi er informert, og innforstått med, at det skal være en løpende skikkethetsvurdering av studentene gjennom hele studiet fra og med 1. august 2006. Fakultetet har lang erfaring fra arbeid med skikkethetsvurdering i lærerutdanningen, og denne erfaringen kan nå brukes som grunnlag for arbeidet med skikkethetsvurdering i psykologutdanningen.

Fakultetet har vedtatt planer for emne- og programrapportering, og det elektroniske systemet for rapportering er tatt i bruk i et mye større omfang enn tidligere år. Dette gir verdifulle innspill til videre kvalitetsarbeid.

Førstesemesterstudiet inngår i alle bachelorprogrammene og står sentralt i fakultetets kvalitetsarbeid. For å sikre et relevant tilbud også til bachelorgradene som ikke har psykologi som basisområde (pedagogikk og helsefremmende arbeid), ble det høsten 2005 etablert et eget innføringsemne for disse studentene (POH100 Helse, velferd og samfunn) med egen oppfølging i seminarer ledet av vitenskapelig ansatte. Gjennomføringen på dette emnet har vært svært bra. På de tidligere etablerte emnene på førstesemesterstudiet ble studenttallet redusert fra høsten 2005, som en konsekvens av reduksjonen av studieplasser ved årsstudiet i psykologi. Fakultetet har gjennomført grundige evalueringer av disse emnene det siste året og vi har observert en nedgang i

strykprosenten fra 2004 til studieåret 2006/2007 (se tabell under pkt 2.2). En undersøkelse av deler av førstesemesterstudiet høsten 2004 (Examen facultatum og Innføring i generell psykologi) viser at 46 % av studentene fant arbeidsmengden større enn ventet, 11% rapporterte at arbeidsmengden var mindre enn ventet og 43% at arbeidsmengden var som ventet. Fakultetet vil som del av sitt arbeid for å bedre gjennomføringsgraden på årsstudiet i psykologi, studere nærmere i hvilken grad sammensetningen, det relative omfanget, vanskelighetsgraden og den totale arbeidsmengden som forventes av studentene i første semester er i tråd med normerte krav på dette nivået.

Våren 2006 ble det nedsatt en arbeidsgruppe (visedekan for utdanning og to vitenskapelig ansatte), som har sett på undervisningsstruktur, arbeidsomfang og eksamensformer på årsstudiet i psykologi, herunder innføring av obligatoriske elementer i undervisningen. Arbeidsgruppen har ansvar for å foreslå ytterligere tiltak og utvalgets arbeid er besluttet videreført. Et eget opplegg i akademisk skriving er utviklet av vitenskapelig ansatte (i samarbeid med emneansvarlig for Exfac ved HF-fakultetet). Skriveopplegget er integert i innføringseminene i psykologi første semester. Formålet med skriveopplegget er å utvikle studentenes kompetanse i essayskriving. Opplegget følges også opp i andre semester på årsstudiet i psykologi og vurderes integert i andre studieprogram ved fakultetet.

Støtteopplegg med skriftlig og muntlig veiledning til høyeregradsstudenter, som er ledere for seminargrupper i studiet, ble igangsatt høsten 2006. Dette er videreført og gjennomføres hvert semester på PSYK100, PSYK101 og PSYK102. Som et neste ledd i utviklingsarbeidet, før beslutninger om nye tiltak tas, vil det bli arrangert et nasjonalt møte for å samordne tiltak og normering av arbeidsinnsats og eksamensformer på tvers av studietilbudene knyttet til årsstudiet i psykologi.

Med bakgrunn i det internasjonale arbeidet med etablering av en europeisk standard (EuroPsy) for psykologutdanningen og behovet for å imøtekomme nye studieplankrav om kompetansemål (læringsutbytte), vedtatt av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT) 25. januar 2006, er det nedsatt en komité som skal arbeide med revisjon av profesjonsstudiet i psykologi. Komiteen leverer sin innstilling i løpet av høsten 2007. Vi ønsker med dette å være forberedt til å imøtekomme den nye europeiske standarden når den vedtas. Samtidig ønsker vi å være med å definere premisser for hvordan den nye standarden kan implementeres på en mest mulig funksjonell måte i norsk psykologutdanning med de krav den er underlagt i henhold til Helsepersonell-lovgiving, autorisasjonskrav og departementets krav til 6-årig integert klinisk psykologutdanning mv..

Et viktig prinsipp bak Bachelor- og Mastergrader i henhold til Bolognatraktaten, som kvalitetsreformen i Norge bygger på, er som nevnt at det skal foregå en gradvis spesialisering fra bachelor- til masternivå. Det innebærer at en bachelorgrad skal kunne danne utgangspunkt for spesialisering i flere mastergrader. Det er videre en generell målsetning for UiB å organisere undervisningen på en slik måte at den muliggjør gjenbruk av undervisningskomponenter på tvers av programmer. Per i dag har fakultetet to bachelorgrader i psykologi, en i arbeids- og organisasjonspsykologi og en i generell psykologi. Fakultetet har satt ned en komité for å vurdere om en felles bachelorgrad, eventuelt med valgfrie fordypningsmuligheter, kan danne opptaksgrunnlag for både Master i arbeids- og organisasjonspsykologi og Master i helsefag, studieretning logopedi. I tillegg bør det vurderes å øke opptaksrammen til en eventuell ny bachelorgrad slik at vi kan ta opp minst like mange studenter som vi tar opp totalt i dag.

Som følge av at logopedutdanningen nasjonalt ble konvertert til mastergrad ved innføringen av Kvalitetsreformen, falt rekrutteringsgrunnlag for det tidligere masterstudiet i logopedi bort. Opptakskravene og studieplanen til studieprogrammet ble derfor omgjort til en klinisk rettet mastergrad i logopedi som kvalifiserer for logopedisk yrkesutøvelse. Et klinisk mastergradsprogram over to år stiller fakultetet overfor store utfordringer, og det legges således vekt på kvalitetssikringen av studietilbudet. Omlaggingen til logopedutdanning medførte en markant økning i rekrutteringen til Masterprogrammet i helsefag, studieretning logopedi, for høsten 2006, og programmet har gode potensialer for videre utvikling.

4 Analyse

4.1 Vurdering av studie- og fagtilbudet

Fakultetets strategi for utdannings siden kan oppsummeres som følger:

- etablere gjennomgående løp bachelor-master/profesjon-PhD-nivå for de fleste fagområder ved fakultetet
- tilrettelegge for forskningsbasert undervisning på alle studieprogram
- sørge for iverksetting av vedtatte rutiner for faglig og administrativ ledelse av studieprogram
- tilrettelegge for sammenhengende forskningstid og balanse mellom forskningstid, undervisningsoppgaver og faglig studieadministrasjon
- tilrettelegge for kompetanseheving for vitenskapelig ansatte innen fag og varierte undervisnings- og vurderingsmåter
- konsolidere studieprogram med vekt på samordning av emner på ulike studieprogram for å oppnå ressurseffektivisering
- systematisk studere lærings- og vurderingsformer med vekt på variasjon og ressursbruk
- utvikle profesjonsstudiet i psykologi i tråd med utvikling av nasjonale og internasjonale rammer og krav
- sikre forankring av de tverrfakultære områdene fakultetet har ansvar for; lærerutdanning, universitetspedagogikk og logopedi
- stimulere til og gi opplæring i forskningsformidling og elektronisk publisering i BORA til kandidater på master/profesjonsnivå

Det har vært en sterk vekst i fakultetets studieprogram- og emneportefølje siden Kvalitetsreformen, og vi har dermed påtatt oss store forpliktelser på undervisningssiden. Det er derfor viktig å ha et strategisk fokus på konsolidering og kvalitetssikring fremfor videre utbygging. Prosjektene som er satt i gang for å vurdere studieplanene innenfor profesjonsstudiet og bachelorprogrammene i generell psykologi og arbeids- og organisasjonspsykologi, har derfor blant annet samordning og synergieffekter som målsetting i mandatene. Det er således ikke planer om videre utbygging av programtilbudet, men heller fokus på samordning og gjennomføring i det eksisterende tilbudet.

4.2 Vurdering av eksamens-/vurderingsformene og sensorordningen

Fakultetet benytter et bredt spekter av vurderingsformer, og det legges til rette for erfaringsutveksling mellom fagmiljøene omkring bruken av varierte vurderingsformer, blant annet gjennom undervisningsdagen for ansatte.

De første rapportene fra programsensorene er begynt å komme inn. I tillegg til de skriftlige rapportene, er programstyrene i fortløpende dialog med sine respektive programsensorer, og mottar tilbakemeldinger og forslag til endringer både muntlig og skriftlig. Programstyrenes rapporterte erfaring med programsensorordningen er så langt positiv.

Til tross for at den nye universitets- og høyskoleloven har åpnet opp for andre kvalitetssikringsmetoder enn individuell vurdering med ekstern sensor, har fakultetet i liten grad benyttet seg av dette. Fakultetet er i ferd med å initiere en diskusjon med programstyrene om når og i hvilket omfang det bør benyttes ekstern sensor.

4.3 Effekten av kvalitetsarbeidet

Programstyrene arbeider systematisk og bra med kvalitetssikring av studieprogrammene. Forventet reduksjon i stryk som følge av tiltak på førstesemester er innfridd, jfr. intensjonene i utdanningsmeldingen fra forrige studieår. Fakultetet har fortsatt stor oppmerksomhet rettet mot tiltak som kan gi ytterligere forbedringer, jfr. ovenfor under pkt. 3.8.

4.4 Vurdering av læringsmiljøet

Hovedinntrykket fra programrapportene og andre kilder er at læringsmiljøet ved fakultetet er godt. For å fremme tett dialog med studentene er det innført jevnlig studentfrokoster, der fakultetsledelsen samtaler med studentenes valgte representanter om aktuelle saker.

Det er notert en del problemer med luftkvalitet i undervisningsrom. Luftsysteemet i Christiesgate 13 er under oppgradering.

4.5 Resultatoppnåelse

Her henvises til pkt 2.2

4.6 Samlet vurdering

Fakultetet har ni programstyrer og deltar i ytterligere tre tverrfakultære programstyrer/utvalg. De interne programstyrene er gitt relativt omfattende og detaljerte mandater for faglig og administrativ gjennomføring, utvikling og kvalitetssikring av studieprogrammene. Fakultetet vil videreføre driftsmidler til programstyrene for å understøtte utvalgenes arbeid med faglig utvikling.

Fakultetet har hatt et kontinuerlig fokus på kvalitetsarbeid. Fakultetet benytter evalueringens fokus som en mulighet for en bred styrking av utdanningskvaliteten, og bevisstgjøring av de forskjellige organers ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling. Det foreslås en egen avsetning innenfor tildelt budsjett for en oppfølging av denne satsningen. Videre vil programstyrenes råd fra deres evalueringer bli fulgt opp.

Fakultet har en uttalt målsetting om å være i undervisningsfronten samtidig som vi også skal være i forskningsfronten. Det innebærer at fakultet har sterkt fokus på kvalitetsutvikling av studieprogrammene. I tillegg til det løpende kvalitetsutviklings- og kvalitetssikringsarbeidet vil vi fremover ha to hovedsatsningsområder. Det ene satsningsområdet er å integrere kompetansehevende tiltak for vitenskapelig ansatte med vekt på studentaktive læringsformer. Tilnærmingen som planlegges er gjensidig utveksling av erfaringer mellom grupper av vitenskapelig ansatte som har interesse for å fordype seg innen konkrete undervisningsformer, for eksempel problembasert og problemstillingsbasert læring. Det andre satsningsområdet er vurderingsformer og der særlig utvikling av gode og tydelige rammer for mappevurdering som ivaretar de pedagogiske kravene i vurderingsformen og studentenes rettssikkerhet ved vurdering. Når det gjelder vurderingsformer, vil vi også se spesielt på bruk av flervalgsprøver. Fokus vil da bli satt på karaktersetting og vurdering av styrker og svakheter ved å bruke flervalgsprøver som eneste vurderingsform på et emne.

Et annet viktig aspekt ved satsningen på parallelt å være både i undervisnings- og forskningsfronten, er balansen mellom tidsbruk på disse to oppgavene. Det vil derfor det kommende året bli gjennomført en kvalitetssikring av datamaterialet som er samlet inn om bruk av undervisningsressurser på de ulike studieprogrammene og en vurdering av effektivitet og funksjonalitet i ressursbruken. I dette arbeidet er alle vitenskapelig ansatte bedt om å rapportere arbeidsregnskap for vårsemesteret 2007 og budsjett for undervisningsvirksomheten for høsten 2008. Videre er programstyrene oppfordret til å tenke gjennom hvilke tilnærminger som kan brukes for enkeltpersoner og på emne- eller programnivå for å tilrettelegge for sammenhengende tid til forskning. Videre ser fakultetets Kvalitetsutvalg for undervisning og evaluering på hvilke tiltak som kan initieres på fakultetsnivå for å øke tid til sammenhengende forskning blant de vitenskapelige ansatte. En faktor som er tydelig i arbeidet så langt, er at fakultets tilrettelegging på dette området ikke kan skje løsrevet fra modeller på de andre fakultetene ettersom både de ansatte og studentene er avhengig av tverrfakultære emnestrukturer. Vi ser derfor behov for at det initieres en sentral diskusjon om hvordan studietilbudet skal organiseres for å sikres økt forskningstid.

Fakultetet har også særlig oppmerksomhet på de tverrfakultære studietilbudene. Fakultetsledelsen vil her understreke viktigheten av å sikre forpliktelsen, i forhold til den koordinerende rollen fakultetet har i de tverrfaglige lærerutdanningene. Det er her behov for ytterligere avklaringer av mandat og myndighetsrolle samt ressurstildeling for fakultets koordinerende funksjon og oppbygging av forskningsvirksomheten knyttet både til lærerutdanning og universitetspedagogikk.

Videre er det nødvendig å vurdere utbygging av flere emner innen Bachelor i generell psykologi for å sikre ønskelig tilbud til studenter som skal gå videre på Master i helsefag, studieretning logopedi. For studieretning logopedi vil det også bli lagt vekt på å evaluere det nyetablerte studiet og særlig samarbeidet med Statped Vest.

Det er også ønskelig å kunne tilby flere emner på engelsk på lavere grad for å kunne gi et bredere tilbud til innreisende studenter. Disse emnene skal i størst mulig grad erstatte eksisterende emner på norsk ved at de tilbys på engelsk ved behov.

Fakultetet har videre oppmerksomhet på frafallet på bachelorprogrammene. Frafallet skjer stort sett fra opptak til studiestart. For å få bedre oversikt over rekrutteringsgrunnlaget vil fakultetet vurdere å gjennomføre frafallsundersøkelser på flere studieprogram, tilsvarende dem som er gjort for årsstudiet i psykologi.